
W NIEDZIELĘ DNIA 16. PAŹDZIERNIKA 1803.

Z Wiednia d. 8. Października.

J. C. K. M. raczył następujące regimenta udzielić najtęskawiej generałom: — Regiment Cesarskich Kieryslerow F. M. L. Xciu Jozefowi Lotaryńskiemu; Weczaia husarów F. M. L. Xciu Hellen-Homburg; Lobkowicza letkiew jazdy F. M. L. hrabi Orelly; Cesarskiej piechoty F. M. L. Brady; Murraia piechoty generałowi artylerji Xciu Reufs XIII.; Wilh: Schrödera Jen. Maj. Xciu Hohenlohe Bartenstein; piechoty Arcy Xcia Antoniego F. M. L. Rukawina; Nadaftego F. M. L. Duka; Dewinsa F. M. L. Austenberg, a Oliwier Wallisa F. M. L. Lindenau.

Po zakończeniu obrotów wojskowych w obozie przy Minkendorf na d. 3 t. m. odprawiono tam d. 4 uroczyste *Te Deum*, a d. 5 rozeszły się woyska na swoje leże; d. 5 powrocili tu załogujące granadiery, a reszta piechoty onegdaj i wczoraj.

Dnia 30 Września ciało ś. p. Wielkiej Xżny i Arcy Xżny Alexandry Pawłowny przeniesione zostało z grobu XX. Kapucynow w Budzie do wystawionego na ten koniec grobu w Oröm i tam w cichości złożone zostało. O godzinie 6 zrana wspomnionego dnia zgromadzili się wszyscy XX. Kapucyni; gwardyan ich oddał ciało rossiyskiemu Xdzu, które od

Arcy Xżęcych Palatyńskich kamerdynerow, odzwiernych i froterow na woz żałobny włożone zostało. Potem w następującym porządku wiezione było: Przodem iechał oddział wirtemberskich dragonow z officyerem, za nim dwa powozy z kamerdynerami, odzwiernemi &c. Palatyńskimi, nakoniec woz żałobny z ciałem, około którego iechała jazda, za ciałem szedł spowiednik ś. p. W. Xżny X. Zamborski z wielu więźni ruskiego obrządku od rossiyskiego poselstwa w Wiedniu, za niemi iechali w 6 konnym powozie nadworny marszałek hrabia Jan Szapary, C. K. szambelan i radca stathalteratu Leopold hrabia Nadady i C. K. radca i najwyższy budowniczy Heppe. Oddział jazdy kończył orszak. Gdy orszak zbliżył się ku Oröm, gdzie się Arcy Xżęcy grunt zaczena, wszyscy poddani czekali na ciało z faktami. Przed grobem zdięli znowu Arcy Palatyńscy kamerdynerowie, odzwierni i froterowie ciało zwozu i po pokropieniu go według ruskiego obrządku zostało w grobie złożone.

Z Hagi d. 27. Września.

Nasz nowy ambassador i kommissarz w Paryżu, Ob. Rutger Jan Schimmelpenink, wyjechał tam w piątek i zluzuie dotychczasowego posta Vos van Steenwyka.

Francuzki pólkownik i adiutant konsularny gwardyi, Ob. Raynaud, który oglądał nasze uzbrojania, odiechał już do Paryża, dokąd się także udali tuteyszy C. K. sekretarz legacyi P. Floret i szwedzki P. van Ackerblad.

Wielu Hollendrow, którzy dotąd bawili w Anglii, i stamtąd się oddalić musieli, powracali już tu z Grawesandu.

D. 24 obchodzony tu był przez woyska francuzkie 12ty nowy rok wielką z paradą. Jenerał Wiktor ciągle jeszcze choruje, a jenerał Eble zastępuje go w kommandzie. Francuzki ambassador nie dawał tą razą uczy, ponieważ właśnie dom jego reperują.

Z Karlsruhe d. 21. Września.

Wczoray przybyli tu Krolestwo Jmć Szwedzcy, z całą Elektorską familią przez Bruchsal z Manheimu. Uroczysty ich wjazd przy wystrzałach z armat nastąpił o godzinie 9 w wieczor. Cała droga, którądy iechali od Stuttense aż do elektorskiego zamku na 3 mile wzdłuż, była po obu stronach smolnemi kagańcami oświecona. Tuteysza mieyska milicya stała dwiema rzędami po ulicy, a konny korpus mieyski i husary iechały przy pojazdach aż do szamku, gdzie cały dwór, ślachta i wyższe urzędy zgromadzone były. Najpiękniejszy widok czynił oświecony cyrk naprzeciwko zamku, w środku którego znajdowała się świątynia na wzór rzymskiej Rotundy. — Nasze miasto napelnione jest cudzoziemcami z pobliskich okolic.

Z Paryża d. 26. Września.

Święto nowego roku było tu wczoray spokojnie i w ukontentowaniu obchodzone. Nie widzimy więcej, mowi iedno z tuteyszych pism, wczasse naszych uroczystości świątyni rozumu i t. d. Rząd nie zaprasza nikogo do tańcowania na elizejskich polach; lecz za to z tym większem ukontentowaniem i ochoczezy w innych tańcuia mieyscach. Żadne podey-

zienie, żadne woyskowe ostrożności nie przeszkadziają niewinnem zabawom. Policya wszędzie czuwa, nigdzie iednak nie jest widzialną. Każdy cieszy się podług upodobania, ieden iedzie do kościoła, drugi na teatr, i t. d. Wystrzał z armat zapowiedział onegdaj o godzinie 6 z rana uroczystość tego dnia.

W dzień nowego roku z rana przyymował Iwszy konsul członki senatu i rady stanu. W wieczor były Tuilleri i t. d. oświecone. Koncert zaczął się o godzinie 8 w wieczor, trwał 3 kwadranse i zakończył się pieśnią odjazdu. Pierwszy konsul słuchał koncertu na balkonie w mundurze gwardyi narodowej. Odchodząc pozdrowił Publikum, które mu, głośnem na to oklaskiem odpowiedziało. Zinny wieczor był przyczyną, że więcej nie znajdowało się ludzi w Tuilleri. Minister wewnętrzny założył kamień węgielny na bramę szpitalu *Hotel Dieu*, na który procz tego rząd całą swoją baczność zwraca. Wczoray była wielka woyskowa parada, po której nastąpiła dyplomatyczna audyencya, pod czas której przedstawieni byli pierwszemu konsulowi: przez C. K. ambassadora hrabię Cobenzla Xzę Antoni Lobkowitz i kawaler Zaboklicki; przez batawskiego ambassadora Vos van Steenwyka Ob. Sillimann batawski sekretarz legacyi w Wiedniu, a przez pruskiego posta margr. Luchesini hrabiowie Sokółowscy z południowych Prufs. — Senator Schulte, deputowany miasta Hamburga pożegnał Igo konsula, a P. Abel, iako rezydent tegoż miasta, oddał swe zaufalne listy. — Batawski kontra admirał Verhuel, który na mocy umowy pod d. 25 Czerwca, jest od swego rządu kommissarzem mianowany był ieszcze d. 14 Września przedstawiony. — Turecki ambassador nie mógł ieszcze przedwczoray bydź przedstawiony, ponieważ jego galowe suknie i bagaże nie nadeszły z Strasburga. — Po audyencyi dawał pierwszy

konsul obiad na 300 osób, a w wieczor była schadzka u Pani Bonapartowy.

Dziennik Paryski mieści w sobie pod d. dzisiejszym następujący artykuł:

” *Pierwszy dzień roku.* Ciemnota jest ciężką i upartą. Człowiek ciemny nie może pojąć, aby można ubierać się, pisać, i rachować inaczej jak on. Więcey on jest przywiązany do swoich nałogow, niżeli do moralności, daleko więcej niżeli do oyczyzny. Głos ten paryżanki: *Jakże można być Persem* jest głosem wszystkich ludzi ciemnych. Jakimże sposobem znajdować się mogą *antypody*, mowi jeden, iakże można siedzieć na swoich piętach mowi drugi? Ten nigdy nie poymie nowo zaprowadzoney wagi i miary, tamten nie chce słyszeć *nowym Kalendarzu.* Znajdziesz bardzo wielu ludzi, którzy rownie *jak o swoim byciu* są przekonanemi, że era Chrześciańska zaczyna się od Jezusa Chrystusa; a pewną iednak jest rzeczą, że do kościoła dopiero w roku 526, a do Francyi dopiero pod Karolem W. w prowadzoną została. Znajdziesz wielu innych, którzy utrzymywać będą, że rok zawsze z dniem 1 Stycznia rozpoczynał się, a pewną jest iednak rzeczą, że zwyczajem było powszechnym aż do Karola IX zaczynać go od wigilii Wielkiej nocy poświęceniu Paschału. W roku dopiero 1560 Karol IX postanowił, że rok od dnia 1 Stycznia rozpoczynać się będzie. Rzymianie przez długi czasu przeciąg rozpoczynali go od dnia 21 Marca; są kraie w których rok zaczyna się od dnia 1 Listopada. Ludzie uparci, narzekający starcowie, nie dziwicie się więcej i nie rączcie się gniewać, że widzicie terazniejszy rok rozpoczynający się od przesilenia dnia z nocą iesiennego.”

Stawny bywszy konstytucyonista Malouet jest mianowany kommissarzem marynarki w Antwerpji.

Kancelerz, podskarbi i preterowie legi honorowey będą mieszkali w pałacu senatowym.

Z Baiony donoszą pod d. 16 Września: ” Zgromadzająca się tu armia pod jenerałem Augereau, składa się z wyboru woyska. Pod nim dowodzą jenerałowie Avril i Ducos. — Familia Tousainta l'Overture przeniesioną stąd została do Agen, gdzie będzie pod dozorem zostawać. Usiłowała stąd uknąć i niektórzy mieszkańcy mieli iey do tego dopomódz. „

Mowią, iż dwor madrycki odwiedzi z świetnym orszakiem oboz zgromadzający się w liczbie 30,000 ludzi przy Valladolid.

Roslyyski poseł, hrabia Markow, powrócił przeszłej soboty z kąpeli Barreges.

Mianowani są radca stanu wice admirał Truguet kommandantem floty bresteńskiej, kontra admirał Lacroffe prefektem marynarki w Hawrze, a kapitan Bonnefou prefektem marynarki w Dunkierce.

Pierwszy konsul potwierdził ustanowienie 3 konsystorzy protestantckich w departamencie Skaldy.

Od nowego roku ustala służba gwardy narodowey w Paryżu; 3 nowe municypalne regimenta odbywają na iey miejscu strażę.

Wiele domow zostało mniej lub więcej przez bombardowanie Anglikow w Fecamp uszkodzonych. Starzec 84 letni został w łóżku zabity, a roznosiciel listow na starym rynku od spękaney bomby raniony. Dwa nieprzyjacielskie okręty bardzo były od naszych bateryy uszkodzone.

W tym tygodniu zaczną prowizye ostatniego półrocza wypłacać.

Od dwuch miesięcy niszczy pożar okolice błotniste Ambé w departamencie Girondy, gdzie się wiele znajdzie Torfu, którego do tego czasu mimo największego usiłowania ugasić nie mogą. Smrod spalonego Torfu rozciąga się aż do Bordeaux.

Stosownie do wyroku rządowego urządzenie osadowych wojsk w Dunkierce, Hawrze, w Nancie i na wyspach Rhe i Blaye jest odmienione. Na to miejsce będą urządzone na wyspach Marcou, Dieu i Belle-Isle, do których się tamtejsze wojska przyłącza.

W dzień nowego roku spuszczone z warsztatu bresteńskiego liniowe okręty Vengeur o 118 i Casart 74 armatach. D. 17 Września spuszczone z warsztatu w Oriencie liniowy okręt Suffren o 74 armatach, a w Rochefort dwa o 120 i 74 armatach.

Astronomowi Burkhardowi z Lipska przyznane jest obywatelstwo francuzkie; stosownie do wyroku konsularnego pod d. 18 Termidora ma przed municypalnością swego mieszkania wykonać przysięgę wierności rządowi francuzkiemu. Włóscy profesorowie Filip i Sobestyan Guidi, którzy od 4 lat we Francyi bawią, otrzymali także obywatelstwo francuzkie.

Przepyszny zamek w Bruxelli Schoonbergen, należący do Arcy Xcia Karola, miał bywszy dyrektor Barras za 300,000 franków kupić.

Prefekt Finistru oznaymił odebrane urządzenie doniesienie, że pierwszy konsul w krotce uda się do Granwillu i St. Malo.

Bywszy historyograf francuzki P. Moreau umarł w Chambourcy.

Wywóz smoły i żywicy zakazany jest z portow śródziemnego morza.

D. 23 pięć regimentow dragonii czyniły przed Iwszym konsulem na równinie Roquencoure przy Werflalu obroty wojenne pieszo. Wszystkie te regimenta są na wylądowanie do Anglii przeznaczone. Pani Bonapartowa znaydowała się także na tej rewii.

Dwa płaskie statki i armatną szalupę spuszczone tu znouwu z warsztatu.

Tureysza mennica do wybijania medalow

oddana jest pod dozór ministra wewnętrznego. Na dal nie mają być żadne medale bite, ani sprzedawane, tylko te, które rząd pozwoli.

Z departamentow wyższego i niższego Renu zakazano na czas wojny wywozu konopi za granicę.

Pensyonowani dawniey od Króla Sardyńskiego piemontscy wojskowi, odbierają też pensye od Rzpltey.

Ob. Galeazzini jest mianowany kommissarzem na wyspie Elbie.

Jeden z naszych korsarzy przyprawa dził niedawno do Vigo w Hiszpanii 3 angielskie zdobycze, w liczbie których znaydowała się korweta o 20 armatach, szacunku 2 mill. fr. D. 8. t. m. niesiono przez tamtejsze miasto z tryumfem banderę Rzpltey naszej, której uroczystości muzyka tamtejszey załogi przygrywała.

Dnia 27. Września.

Z 10 ciężkicy i lekicy jazdy regimentow, nad którymi pierwszy konsul odprawił wokolicach naszych rewiią, poszła większa część do Compiegne, Rouenu, Hawru i t. d. Będą one pieszo i konno służyć.

Jenerał Jourdan jest mianowany jenerałem leitnantem Igo konsula przy wyprawie przeciw Anglii.

Nowe urządzenie wojska, podług którego między innem półbrygady otrzymają nazwiska regimentow jest już w druku. Każdy regiment ma się z 4 batalionow składać. Mundur piechoty zostanie niebieski; regimenta będą się tylko wylógami i koźnierzami różnić.

Po ukończeniu helweckiego seymu, ma jenerał Ney dowodzić odwodową armią przy Compiegne. — Nowy traktat między Francją i Szwajcaryą ma być dla ostatniey daleko korzystniejszy, niżeli traktat 1798 roku. Mie-

ści w sobie wiele artykułów, które jeszcze królowie poczynili.

O negocyacyach pokoju wcale teraz nie mówią; wyprawa przeciw Anglii w porządku jest dziennym.

Zakazano iak wiadomo nie wpuszczać do francuzkich portow żadnych obcych okrętow przychodzących z angielskich portow lub tam na kotwicach siojących. Teraz złagodzone ten rozkaz w ten sposób: iż obce okręty, jeżeli przez okoliczności przymuszone były zawinąć do angielskich portow, a ładowne są północzemi płodami, będą wpuszczane do francuzkich portow. Jeżeliby zaś inne rękodzieła lub osadowe wiozły towary, tedy ma przeciw nim być postąpione iak przeciwko wiozącym angielskie towary.

Do Hawru zawinął angielski rozeymowy okręt William z wyspy Tabago, na którym znajdował się szef brygady i 182 jeńców francuzkich.

Pierwszy konsul udarował prezydenta neapolitańskiego Carelli, który miał zlecenie od Króla przestać mu wiele wykopanych w Pompejum starożytności, brylantową tabakiera z swoią cyfrą.

Oto jest jeszcze wypis z dzieła obywatela Bosk o Anglii:

"Pomyślność Anglii zależy od małej wartości pieniędzy u nich; lecz dla czegoż pieniądze w Anglii utrzymują się w niższej wartości, niżeli w reszcie Europy? To pytanie roztrząsnąć należy. Mniemano, że Angliicy w stosunku do nas więcej w kraju swoim mają pieniędzy; a to jest błędem. Porachunek dosyć przesadzony, kwotę pieniędzy metalowych w biegu będących w Anglii podaje do 44 mill. f. szt.; rachunek P. Piira podaje podobnie do 200 mill. f. szt.: kapitał użyty w handlu wewnętrznym i zewnętrznym

aby handel w Anglii miał więcej w swych rękach iak trzecią część całej summy pieniędzy w biegu będących w Anglii. Niemasz więc tylko około 14 i pół mill. f. szt. użytych, dla wprowadzenia w bieg za 200 mill. f. szt. płodow przemysłowych. A iako ta kwota jest w stosunku prawie 13 do 1 do kwoty

pieniężney użytey w handlu, można myśleć, że w kraju tym kredyt jest przynajmniej 13 razy większym od kwoty pieniędzy w biegu będących. Sposobowi więc iakim Angliicy urządzili swoy kredyt handlowy, winni są niżenie procentu od pieniędzy, łatwość zaciągnięcia kapitałow na podsycenie rękodzielnictwa i handlu, i rozwinięcie wielkiej pomyślności, którą się cieszyli. Ilość procentu od pożyczonych pieniędzy od zch zależy przyczyn. Od niebezpieczeństwa utracenia pożyczonego kapitału i od masły niemniej iak szybkiego biegu kapitałow do pożyczenia. Jeżeli pożyczający wystawiony jest na niebezpieczeństwo utraty kapitału, albo szuka innego sposobu użycia swoich pieniędzy, i na ten czas zmniejsza liczbę chcących pożyczać i masłę kapitałow do pożyczenia, albo usiłuje straty na iakie się pożyczając kapitału wystawia, nadgrodzić sobie przez większy od nich procent; podobnie iak ci, co na niebezpieczne pożyczają przedsięwzięcia, znaczney części z nich zysku dopominają się. Ustawy zapewniające wierzycielom jego dług iakkolwiek surowemi być mogą, są sprawiedliwemi, i użytecznemi dla tych, co mają potrzebę pożyczania. Ustawy dotyczące się bezpieczeństwa osob i własności są bardzo surowemi w Anglii i one dzielnie się przyłożyły do ugruntowania i utrzymania prywatnego kredytu. Gdy za pomocą szybkiego biegu cała masa metalowych pieniędzy będzie bezustannie w poruszeniu w kraju iakim, można, iak to widzieć się dać w Anglii, z niewielkim kapitałem metalowych pieniędzy, wielki prowadzić handel. Lecz gdy

przyrzczone wypłaty codziennie się zdarzają kwota pieniędzy metalowych będzie niedostateczną, jeżeli nie będzie wsparta od papierów zastępujących miejsce metalowych pieniędzy; lecz papiery te powinny być każdemu podług woli jego natychmiast za metalowe pieniądze zamienione. Takim był cel i zamiar banków narodowych. Bilety bankowe oznaczają pieniądze, zastępują miejsce metalowych pieniędzy i zostawiają je w biegu &c.

Z Medyolanu d. 19. Września.

Stosownie do wyroku wice prezydenta wszyscy właściciele banków cywilnych w Bononii powinni złożyć w przeciągu 2 miesięcy swoje rachunki w kancelaryi rachującej długi narodowe, po upłynionem bowiem tem czasie przeciągu żadne więcej rachunki przyjętymi nie będą.

P. Silvestrini z Ankony zapowiedział, że na d. 2 Października odprawi w Weronie podróż powietrzną. Balon jego, który średnicy mieć będzie 72 stop, wzniesie się na powietrze podług jego doniesienia z 2 ludźmi, 2 armatami i 1 mozdierzem.

Dowiadujemy się z Rzymu, że Krolowa Jmc Sardyńska Marya Teresa z domu Arcyksiężniczka Austryacka jest przy nadziei.

Z Fryburga d. 22. Września.

Na dniu 15 b. m. seym na posiedzeniu swoim słuchał raportu względem ceł, i tabelę celnych opłat, jakie dotąd opłacane były w 19 kantonach powiększy części przyjął.

Dnia 16 ukończono roztrząsanie projektu względem komor i ceł mających się utrzymać w kantonach Szwaycaryi. — Potem roztrząsał raport landmana Szwaycaryi względem legacyi szwaycarskich u mocarstw zagranicznych. P. Maillordoz postem nadzwyczajnym seymu do Paryża mianowanym został.

Dnia 17 seym słuchał 13 i ostatniego rap-

portu komisji mającej sobie polecone roztrząsanie związków z krajami niemieckimi. Rapport ten ściągą się do związków kantonów pomiędzy sobą, co się tyczy szkod i zysków jakie każdy z nich przez ostatnie odmiany w Niemczech mógł otrzymać.

Stosownie do zdania komisji wojskowej, projekt werbunku ludzi w Szwaycaryi dla Hiszpanii przyjęto.

Dnia 19 i 20 seym nie miał posiedzenia.

Z Rzymu d. 17. Września.

Na d. 12 b. m. Papież kazał odprawić w kaplicy pałacu apostolskiego Quirinal uroczyste exekwie za ś. p. Krola Jmc Etruskiego Ludwika I. Wszyscy kardynałowie i prałatowie znajdujący się w Rzymie byli na nich przytomni. Jego Świątobliwość siedząc na tronie był na mszy S., którą śpiewał kardynał Somaglia. Po mszy S. arcy biskup Cattaneo miał pogrzebową mowę na pochwałę zmarłego Krola Etruskiego. Oyciec S. ukończył obrządek dając zwyczajne rozgrzeszenie.

Kardynał J. F. Albani dziekan S. kolegium od dawnego już czasu chorujący przemiął się do wieczności na d. 15 b. m. zrana. Urodził się był w Urbino d. 26 Lutego 1720 roku, a wyniesiony był do godności kardynała przez Benedykta XIV. na d. 20 Kwietnia 1747 roku.

Z Liworna d. 16. Września.

Przez ostatnie listy z Porto Ferrajo dowiadujemy się, że tam zawiązał statek francuzki naładowany armatami i wszelkiego rodzaju amunicyami wojennymi przeznaczonemi do postawienia tego miasta i całej wyspy Elby w stanie potężnej obrony. Załoga tam się znajdująca policzywszy już w to i artyleriją składa się z 4000 ludzi wojska francuzkiego. Wyspa ta jest procz tego na długi czas przeciąg w dostateczną żywność opatrzona.

Z Ferrary d. 12. Września.

Okolo 400 ludzi z legii włoskiej tu się znajdujący w dniach tych wyszli do Porto Franco, gdzie z pierwszym batalionem tegoż pułku połączyć się mają, który iak tylko w zupełności stanie, na dalsze swoje uda się przeznaczeni. Jenerał Puly przybył do naszego miasta dla obejrzenia naszej twierdzy, i z stanu w jakim ją znalazł, mocno był ukontentowany.

Z Bruxelli d. 29. Września.

Wszystkie kupieckie statki, które z całym ludem w rekwizycyą od rządu są wzięte, odebrały rozkaz udać się do Bruge i Ostendy. Już ich przeszło 50 okolo Gandawy przepłynęło. Większa ich część będzie użyta do przewozu artyleryi &c. W tych dniach w Gandawie i w Bruge spuszcza kilka armatnych szalup z warsztatow; miało Gandawa dać na ich budowanie 650,000 ryńskich. Zapewniają, że wice admirał Nielly będzie dowodząca całej morskiej sily zgromadzającej się w Ostendzie.

Przed Ostendą krążą ciągle wojenne angielskie okręty. Już przygotowano piece dla strzelania ognistemi kulami przeciw Anglikom.

Przybywające tu codziennie woyska są przez jenerała d'Avousta i innych oglądane. W Bruge mają się zgromadzić na d. 1 Października 14 batalionow piechoty, 2 regimienta dragonii, busary i strzelcy konne. Jenerał d'Avoust iedzie teraz do Cadsand, dla obejrzenia tam 5000 woyska.

Do Ostendy mimo krążenia Anglikow, zawiaiają codziennie okręty.

Przy powtorney podróży do Belgii odwiedzi ieszcze raz pierwszy konsul Bruxellę, i odprawi tam rewiią nad nową belgicką półbrygadą.

Jenerał Songis dowodzi korpusem przy Compiegne, jenerał Soult przy St. Omer, a

jenerał d'Avoust przy Bruge. — Ob. Olivier bywszy adiutant austriackiego jenerała Altona jest mianowany komendantem nowej belgickiej półbrygady.

Z Konstantynopola d. 26. Sierpnia.

Kapitan basza, który na Archipelagu straszne wycisnął summy, i nie tylko tam, ale i na brzegach Azyi wielu baszow kazał uduścić, przybył z swą flotą do Smirny. Tu pokłóciwszy się z baszą Kara Osman Oglu przymuszony był udać się na okręty, gdyż ten basza w razie potrzeby może 50,000 ludzi wystawić.

Od 14 dni mieliśmy tu po dwa razy pożar, a kilka razy trzęsienie ziemi: ostatnie nie uczyniły nam żadney szkody, ale pierwsze bardzo wielką. Za pierwszym pożarem spaliło się do 200 kupieckich bud zapelnionych towarami, a za drugim przeszło 100 domow znakomitszych Turkow mieszkających okolo seraju.

Wiadomości z Egiptu są zawsze smutne. Biegowie kazali nowo tam przybytemu baszy oświadczyć, aby swoje mieszkanie w Rozecie założył i spokojnie tam siedział. Opanowali wszystkie porty, i znowu tak iak przed wtargnieniem Francuzow w Egipcie panują.

W Arabii i Romelii ciągle trwają rozruchy, pomimo zwycięstwa, które Turcy nad Abdul Wehabem pod Damaszkiem odnieśli. Do Romelii codziennie okolo naszego miasta przechodzą woyska, któremi iednak W. Wezyr nie będzie dowodził.

Oto jest wiadomość o Wehabach, czyli Wehabis, którzy pod Abdul Wehabem uważyć na siebie w Arabii ściągnęli.

Przed 50 laty horda Wehabow, która teraz tak jest potężną, składała się z kilku tylko rodziny Nomadzkich. Przez ściśty z sobą związek zrobili się w Jemenie niepodległe-

mi, przyjęli inną religią i inne zwyczaje od reszty Beduinów w pułstynie arabskiej mieszkających. W krotce przyłączyły się do nich inne pokolenia Arabów, i od 9 lat rozszerzyli się prawie po całej Arabii i przyległych do niej okolicach. Kray który teraz Wehabowie zajmują, rozciąga się od Mekki aż do odnogi perskiej, a od Alepu i Damaszku aż do szczęśliwej Arabii. Nazwisko Wehabis pochodzi od Abdul Wehaba, czyli Wehaba, nauczyciela, który wstawił się był pomiędzy swemi ziemkami wyższą nauką i podług swego zdania Koran wykładał i wiele pokoleń Arabskich do swojej sekty pociągnął. Abdul Wehab był więc iako naczelnik religii uważany, a po jego śmierci syn jego tego samego doznał zaszczytu. Eben-Sehon jest teraz naczelnikiem całej hordy. Od czasu iak Wehabowie stali się strasznymi w Arabii, musiały karawany, które zazwyczaj corocznie dwa razy przez pułstynie Alepu, Damaszku &c. przechodziły, inną na Cabur obrać drogę. Wehabowie są znatury mocni, w strzemieliwi i dochodzą zazwyczaj do podeszłego wieku. Zwyczajnym ich napojem jest woda, pokarmem chleb, daktyle, ryż i wielbłądzie mięso; częstokroć po całym dniu obchodzą się bez jedzenia, a w razie potrzeby uryna wielbłądów służy im na ugaszenie pragnienia. Ponieważ przy swoim ostrem życiu wszystkie potrzeby usiebie znajdują, sami w sobie żyją, nie mają zatem tej powierzchowney przyiemności, iaką w niektórych innych Arabach postrzedz można. Podlegają jednemu naczelnikowi, który także tytuł Kalifa nosi, lubo iak się w żywej wspomniano mają osobnego naczelnika religii. — Mieszkania ich składają się z namiotów, które podług potrzeby z jednego na drugie przenoszą miejsce. Mają z resztą wiele miast i wsi zamieszkałych, między innymi Lahza i Brue, ostatnie o 40 godzin od El Catif odległe, jest stolicą ich naczelnikow. Dla

dośtania się do nich, potrzeba przechodzić pułstynie i gory, nieiako wały, któremi natura ich wolność zastoniła. — Wierzą w naywyższą Istotę, obrzynają się i za religijną Xieęgę mają Koran, o którym mówią, że z nieba jest spuszczoney. Wyznają także, iż Mabomet wyjednął go ludziom; lecz mu za to żadney nie oddają cześci. Mabomet, mówią, był dobrym i walecznym człowiekiem, którego Naywyższa Istota użyła dla oznajmienia ludziom swej woli; ale niczem więcej nie był; zatem czcić go lub modlić się do niego byłoby obrazą Bostwa. Można więc Wehabow iako prawdziwych deistów uważać, którzy z resztą naywiększym są zaślepieni fanatyzmem. — Polityca jest unich bardzo dobra; podlegają ślepo swemu naczelnikowi. Rozkaz z podpisem jego ręki jest dostateczny, dla wystawienia kupy wojownikow w pole. Tytułów żadnych nieznają: inaczej sobie, ani swem naczelnikom nie mówią, iak Ty. Z tego względu można ich nieiako za kwakrow uważać. Czytałem listy ich naczelnika do baszy Bagdadzkiego Solimana, które się zaczęła: „Abdulazis do Solimana, Pozdrowienie, „a kończą się wyrazem: Bądź zdrow! „

Nowy sprawujący interesa pruskie, baron Bielefeldt, był W. Wezyrowi i wszystkim wyższym Porty urzędnikom przedstawiony, czego względem sprawujących interesa nigdy nie zachowywano. Mieszka ieszcze ciągle w hiszpańskim pałacu w Buiukdere, u swego przyjaciela hiszpańskiego posła.

Hollenderski ambassador chciał d. 16 pożegnać się z Reiseum, lecz dla słabości jego nie mógł otrzymać audyencyi. Na swoim miejscu zostawia tu sprawującym interesa P. Testa.

W Kanale stoi 120 okrętów różnych narodow, które są na czarne morze przeznaczone.

GAZETY KRAKOWSKIE

W NIEDZIELĘ DNIA 16. PAŹDZIERNIKA 1803.

O Bawaryi.

Rząd bawarski postępuje wciąż śmiałym krokiem w drodze, którą sobie zamierzył. Dziesiątka lat tylko pokoju potrzeba w Niemczech, a rzucone w tym kraju nasiona najpiękniejszy wydadzą owoc. Porównywał się stan Bawaryi przed kilku laty, z terazniejszym, znaczną postrzeżemy różnicę. Zelazne więze, które umysł krępowały, już są skruszone: Rząd otworzył pole rozumowi, urządził edukacją młodzieży, i przyjął podstawną maxymę zaprowadzoną w Rpltey 7 wysp na greckim Archipelagu: "że dobro ludzkości i obywatelstwa zależy jedynie na wykształceniu umysłu, iako świętem zamiarze człowieka."

Za nowy krok do przyspieszenia szczęśliwości i oświecenia ludu uznano potrzebę zniesienia wielu zakonów i obrocenie ich dobr na edukacją młodzieży. Z początku chciano tylko, podług instrukcyi iasno rzeczy biorącego-radcy stanu Centnera, znieść klasztory kraiove, a rzeskim opactwom nadać lepsze urządzenie, ale potem stosownie do odmian planu wynagrodzeń odmieniono zamiar. Niektórzy opaci nadaremnie udawali się do deputacyi rzeskiej i Cesarza Jmć dla zapewnienia swego bytu, rząd bawarski nie odmienił swego przedsięwzięcia.

Pomiędzy wyższym duchowieństwem znalazło się jednak wielu szacownych mężów, którzy widząc pożyteczny zamiar rządu, chętnie się jego rozrządzeniom poddali.

Opaci opuścili się byli w swoich obowiązkach; wszędzie powinnością ich było utrzymywać wiejskie szkołki, a nigdzie ich nie było: niektórzy z tem się nawet słyszec

dali, że lud nie powinien ani czytać umieć. Wsie ich były wyniszczone i wyludnione. Teraz w wielu miejscach ich dobr, gdzie były stępy i bagniska, najpiękniejsze wznoszą się osady.

Przy Rasenhain naprzykład, widzieć teraz można na pustych stępach nową wieś Karolinenfeld (na uszanowanie Kochanego Elektora nazwaną) liczącą już 70 osady, w której mieszka 40 protestanckich i 20 katolickich rodziny, grunta niegdy puste, teraz płonem obfitem okryte. Przykład protefiantów zachęcił i katolików do obrabiania pustych gruntów. Pleban katolicki, do którego parafii ta wieś należy, chrzci dzieci protefiantkie i grzebie ich zwłoki; ponieważ swego zboru nie mają. Gabinetowy kaznodzieia protefiantki Elektorowy Schmidt, oświecza czasami tę osadę, zachęca mieszkańców do moralności, miłości bliźniego i pracy. Jego wymowa i ludzkość jedna mu nawet u katolików szacunek. — Podobne osady wzniosły się między Monachium i Dachau.

Wyznaczone do zniesienia klasztorów kommissye, pracują nad urządzeniem ich dobr, z których część dochodów idzie na pensye dla księży, reszta obrocona jest na pierwszą narodu potrzebę edukacją, a coby się od tego zostało, dopiero do skarbu wnijdzie.

Ille rząd niespracowanie pracunie nad urządzeniem i poprawieniem losu dawnych bawarskich kraioiw, tyle także łoży starania na urządzenie nowo nabytych. Sam wybor mężów, którym jest ten przedmiot powierzony, pokazuje już jego dobre chęci. Po światłem i jedynie dobrem kraiu zajętym hrabi Thürrheims, któremu powierzono są Xstwa Frankońskie, spodziewać się należy zaprowadzenia światła w Frankonii i nowych korzyści dla

szkoły głównej wircburskiej, co wszystkich uczonych radością napęłni. W wyborze barona Hirtlinga dla Szwabii, a barona Aretina do Freysingu (starszego brata sławnego uczonego tegoż nazwiska) widać oczywiście jak minister stanu Montgelas, rzetelnie dobra krajowego pragnie.

Literatura zyskała przez znieśnienie klasztorów niezmiernie skarby, które tam bez użytku leżały. Radca krajowy Aretin (autor gieniuszu Bawaryi) X. brat Hupfauer i szkolny radca Schubaur obieżdżają jako elektorscy kommissarze wszystkie poklasztorne biblioteki dla wybrania z nich, co jest najlepszego do bibliotek dworskiej w Monachium, szkoły głównej w Landshucie i bibliotek licejskich w Monachium i Ambergu, Z samej

biblioteki klasztornej w Polling wybrali 30,000 Xiążek. Biblioteka szkoły głównej wircburskiej będzie także oprócz klasztornych wywiezioną z Manheimu biblioteką znacznie powiększona.

Zresztą przesąd, złość i fanatyzm powstające zawsze przeciw wszelkim nowościom i reformom, nie trazi zapewne mężów, którzy się poświęcili ślachtetnem zamiarom uszczęśliwić lud swego kraju. Wszystko piękne i dobre zwolna tylko zakwita. Zawsze reformatorowie i naygorliwsi przyjaciele ludzkości i dobra publicznego, musieli walczyć z przeciwnikami, którzy ich najlepsze, najswiętsze i nayużyteczniejsze zamiary spotwarzali i psuli.

D O N I E S I E N I A.

Niżej podpisany czyni Przeszacney Publiczności wiadomo: iż w sklepie tego tu w rynku pod Numerem 355 znajdzie się Ocet czyfły i prawdziwy z fabryki dobrej i wiadro lub 15 garcy wraz dobrze opatrzonemi naczyniami po 12 ryń. Kwarta zaś po 12 kr. do sprzedania.

Ktoby zaś sobie większą ilość tegoż Octu nabyć życzył, uprasza się o tem, miesiącem wprzody niżej podpisanego uwiadomić. W Krakowie d. 19 Września 1803.

Jan Pawlita, obywatel krakowski.

Niżej wyrażona ma honor Prześwietney Publiczności donieść, iż w składzie iey na ulicy Szpiżalney pod Nrem 579 różnych pięknych i dobrych Fortepianow, własney roboty iey zmarłego męża, za słuszną cenę dostać można.

A gdy niżej wyrażona ieszcze daley robienie Fortepianow pod imieniem Daniela Fuchsa kontynuować zamysła, postarawszy się dla osiągnięcia tego zamiaru o zdadne w tej mierze subiekta z Wiednia od Waltera i z innych okolic, i oraz usiłując ziednać sobie pochwałę, którą się iey nieboszczyk mąż przez doskonałość i zdarność w swej sztuce zaszczycał, podchlebia sobie zatym, iż ją Prześwietna Publiczność, łaskawemi względami, którym się iey mąż Daniel Fuchs zaszczycał, udarować zechce.

Katarzyna Fuchsowa wdowa.

Cesarsko Krolewskie Gubernium Galicyi Zachodniej. — Na dniu 16 Października r. b. będzie w C. K. zachodnio-galicyskiej Expdyturze gubernialney dostarczanie świec woskowych dla C. K. urzędow, które w Krakowie zostają, wyjąwszy urząd Cyrkularny Krakowski, iako też dla Sądow ślacheckich Lubelskich i tamtejszego Sądu karzącego na rok jeden od 1 Listopada t. r. do końca Października 1804 temu w dzierżawę puszczone, który najlepszy materyał za najtańszą cenę dostawiać podejmie się.

Ceną fiskalna świec woskowych od funta fabrycznego, to jest 22 wiedeńskich łotow wynosi 1 ryń. kr. 10.

Każdy chcąc licytowania mający, powinien mieć przy sobie w zakład 333 ryń. kr. 20 w gotowiznie, lub też w porękoymi niepodlegającej żadney wątpliwości, który to zakład tym Licytantom po odprawioney licytacji powrocony będzie, którzy się drożyli, zakład zaś tego, co naymniey żąda, zatrzyma się na kaucyą dla bezpieczeństwa Naywyższego skarbu po uchwaloney licytacji i potwierdzonym od Wysokich Rządow krajowych kontrakcie. Zakład zaś ten, jeżeliby Kontrahent przed potwierdzonym kontraktem odstąpił, na rzecz skarbową zabranym zostanie. O reszcie warunkow może się każdy ochote dzierżawienia mający, uwiadomić w tutejszey Expdyturze gubernialney. Dan w Krakowie 1 Października 1803.

Widmann.

Przez C. K. Sąd Szlachecki Krakowski Galicyi Zachodniej mocą niniejszego Edyktu

wszystkim tym, do których należy, wiadomo się czyni: Od Sądu pozwolono jest, aby do ogólnie całego po niegdyś ś. p. Karolu Imfeldzie kanceliście w tutejszym Cyrk. Krak. Sądzie ślacheckim zostawionego majątku zbieg wierzycielow był otwarty. Ninieyszeni przeto wszyscy, którzyby iakiekolwiek naprzeciw zadłużonego prawo mieć rozumieli, obwieszczą się, ażeby aż do 31 Października 1803 pretensye swoje przez wydanie zwykłego pozwu na przeciw sultanowionego w osobie adwokata O. P. D. Liebicha kuratora masy konkursowej, do tutejszego Sądu Szlacheckiego tym pewniey podawali, i w tym nie tylko rzetelność swojej prensyi, ale też i prawo, mocą którego w tej lub owej klasie umieszczonemi byź żadaią okazali, ile że po upłynieniu przepisaneogo czasu nikt więcey słuchany nie będzie, i ci, którzy do tego czasu z pretensyami swemi do Sądu nie nadgłoszą się, od wszystkich rzeczonego dłużnika w tym kraju znajdujących się dobr, bez żadnego wyięcia oddaleni zostaną, chociażby im lub prawo do wspołnego porachunku służyto, lub rzeczy iakiey prawem własności z masy domagac się mogli, lub gdyby ich pretensya na rzeczy iakiey nieruchomey do dłużnika należącey zabezpieczona była tak dalece, iż takowi wierzyciele, gdyby masie winni byli, mimo tego, iż im prawo do nadgrozdenia sobie własności lub zapisu służyć mogło, dług zapłacic powinni będą.

A ponieważw wprzod podług przepisu Zbioru Sądowego w Rozdziale 9 §. 86, niżeli obranie administratora masy, tudzież deputacyi wierzycielow nastąpi, zdawato się wprzod przyjacielskiej zgody między wierzycielami probować. Przeto na dzień 8 Listopada 1803 o godzinie 9 zrana do tutejszego C. K. Sądu Szlacheckiego tem napomnieniem zwołnie się, aby tdo przyjacielskiej między sobą zgody przyszli, która ieżeli nienastąpi, iż tego samego dnia tymczasownie ustanowiony administrator masy tenże adwokat O. P. D. Liebich lub potwierdzonyin, lub też inny obranym, podobnie też i deputacya wierzycielow, do której jednak nikt, iak tylko wierzyciel tej samey masy zdolnym byź może podług §. 93 i 94 obroną byź ma, oraz zaś przepisy, podług których dobra administrowac się powinny, iaką władzę deputacya względem administracyi masy ma, i iak daleko administrator deputacyi zlecenia dopełniać powinien, ustanowione będą. Przeto wierzycielom na wyznaczony dzień tem pewniey stawic się należy, gdyż inaczey podług §. 95 Zbioru Sądowego na ich niebezpieczeństwo obranie tak administratora, iak i deputacyi wierzycielow od tutejszego Sądu nastąpi. Podług tego więc każdy ma sobie postąpić, i szkody unikac, gdyż w tem na C. K. dziedziczne kraie ustanowionych Praw przepis zachodzi. Dan w Krakowie d. 3 Września 1803.

Jos. de Nikorowicz.

Jos. de Cronensfels.

W. Roskoschny.

*Z Rady C. K. Sądów Szlacheckich Krak. Galicyi Zachod.
Elsner.*

Gdy Licytacya dochodu Propinacyynego mieysko-Stomnickiego rozpisana na dzień 3 Października r. b. prożno upłynęła: wypisuje się przeto ninieyszym nowa licytacya na dzień 29 Octobris r. b., w którym to dniu w godzinach zwyczajnych przed połudn: i po południowych rzeczony dochod propinacyyny w mieście Stomnikach drogą publiczney licytacyi na rok ieden od 1go Nowembra 1803, do końca Października 1804 zadzierżawiony będzie.

W Krakowie dnia 6 Octobris 1803.

Dla zatrudnienia JW. Starosty cyrkularnego.

Suoboda, kommissarz cyrkularny.

Ponieważ Licytacya lubelsko-mieyskiej Cegielni, rozpisana na dzień 28 Septembra r. b. odbyta nie była, ta więc Licytacya będzie znowa dnia 24 Października r. b. o godzinie 9tey zrana w Kancellaryi lubelsko-cyrkularney przedsięwzięta.

Z C. K. Lubelskiego cyrkularnego Urzędu d. 1 Octobris 1803.

W Niebytności JW. Starosty cyrkularnego.

de Ulrichsthal, pierwszy kommissarz.

Przekonywaiąc się dotąd, że tu i ówdzie w óród samego iasnego dnia, woda a nawet różne nieczystości z okien na ulicę wylewane bywaią, przez co przechodzący niebezpieczeństwu byź poszkodowanym podpada, które postępowanie gdy się przepisom policyynym sprze-

stwa, i dłużej bezkarnie cierpiane być nie może, Magistrat w celu napomnienia każdego niebieszym publicznie ogłasza, że wszelkie wylewanie oknami na ulicę, tak we dnie iako i w nocy pod bezwzględną i na wysokim rozporządzeniu C. K. Pełnomocney Nadworney Kommissyi pod d. 1 Listopada 1798 roku gruntującą się karą czterech złotych i na nowo z tym dodatkiem zakazuje się, że Panowie za swoich służących w odpowiedzialności zostają, gdyby cokolwiek na ulicę było wylwane czyliby kogo oblało lub nie, oprócz tego także i służący sami w podobnym zdarzeniu cielesnie ukarani zostaną.

*Drdacki.
Gollmayer.
Rangstein.
Schindler.*

Z Rady Magistratu C. K. Miasta Stołecz: Krakowa.

Dnia 28. Czerwca 1803.

Przez Magistrat Krakowski powszechnie zakazuje się, ażeby nikt pod karą i czterech bez dokumentu Magistratualnego pozwolenia drzewo z Wisły w kłach, w mieście na ulicy publiczney nie pokładał, ponieważ przez to ulice zacieniałą się, a ludzie wczasie nocy na niebezpieczeństwo skaleczenia podają się. Przeto ci possessorowie domów przed których domami drzewo z Wisły dotąd jeszcze złożone leży, toż najdalej w dniach 8mu pod podobną karą jednego dukata z ulicy do swych domów sprzątnąć kazac mają. W Krakowie d. 2 Sierpnia 1803.

Hohn.

C. K. sądy szlacheckie Lubelskie Galicyi zachodniej uwiadomiałą niniejszym Edyktem Pana Jana Kietczewskiego, iż sukcesorowie niegdyś Wiktoryi z Kietczewskich Mlicki, i Franciszki z Kietczewskich Ostrowski, iako to: Wiktorya z Mlickich Koszucka, i Rozalia z Mlickich Pitrokońska, przeciwko onemu, i Franciszkowi Grabowskiemu, Silomei z Rubowskich Malinowski, i Julianowi Lesniewiczowi; o detaxacyą Dobr Prawiedniki z przyległościami Zabia Wola i Białkowska Gora, końcem oznaczenia posagu dla Wiktoryi z Kietczewskich Mlicki, i Franciszki z Kietczewskich Ostrowski, iako corek niegdyś Jozefa Kietczewskiego do sądów tutejszych żałobę podali i pomocy sądowej dopraszali się.

Gdy zaś też sądy dla iego zamieszkania niewiadomego, iemu tutejszego sądowego adwokata Pana Kretowicza za obrońcę z iego szkodą i niebezpieczeństwem ustanowili, z którym też sprawa rozpoczęta podług przepisane go dla Galicyi zachodniej sądowego porządku prowadzona i ukończona będzie; napomina się on niniejszym Edyktem, aby na dzień 12 Października 1803 na godzinę 9 zrana do odpowiedzi stawił się, i ustanowionemu dla siebie obrońcy dokumenta swe oddał, lub innego sobie patrona obrał, i tego sądowi wymienił, i oraz tych podług prawa użył kroków, które się do obrony swej sprawy pożytecznemi być zdają, gdyby bowiem tego nie uczynił, i swą zaniedbał sprawę samby sobie szkodę może iaką stąd wynikającą przypisać winien był. Dan w Lublinie dnia 14 Lipca 1803.

Kajetan Michałowski, V. P.

Gruszecki.

Münch.

Z Rady C. K. Sądów Szlach: Lubelskich Galicyi Zachod.

Klimaszewski

C. K. sądy szlacheckie Lubelskie Galicyi zachodniej uwiadomiałą niniejszym Edyktem Pana Franciszka Domaszewskiego, iż Pan Antoni Jazwiński o sumę 9783 ryń. 19 kr. za szkody poniesione do sądów tutejszych żałobę podał, i pomocy sądowej dopraszał się.

Gdy zaś też sądy dla iego nieprzytomności iemu tutejszego sądowego adwokata Pana Obniskiego za obrońcę z iego szkodą i niebezpieczeństwem ustanowili, z którym też sprawa rozpoczęta podług przepisane go dla Galicyi zachodniej sądowego porządku prowadzona i ukończona będzie; napomina się on, niniejszym, aby w ciągu 90 dniach do odpowiedzi stawił się, i ustanowionemu dla siebie obrońcy dokumenta swe oddał, lub innego sobie patrona obrał i tego sądowi wymienił, i oraz tych podług prawa użył kroków, które się do obrony swej sprawy pożytecznemi być zdają, gdyby bowiem tego nieuczynił, i swą zaniedbał sprawę samby sobie szkodę może iaką stąd wynikającą przypisać winien był.

Dan w Lublinie dnia 14 Lipca 1803.

Kajetan Michałowski.

Gruszecki.

Manch.

Z Rady C. K. Sądów Szlacheckich Lubelskich Galicyi Zachod.

Klimaszewski.